

Laki

ulkomaalaislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan ulkomaalaislain (301/2004) 3 §:n 16 kohta, 87 a, 87 b, 88, 88 b—88 e, 89, 96, 96 a, 97, 97 b, 98 a, 99, 99 a, 104, 107, 108 ja 133 § ja 196 §:n 5 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 16 kohta ja 97 ja 98 a § laissa 501/2016, 87 a ja 88 c § laissa 323/2009, 87 b, 88 d ja 88 e § laissa 422/2014, 88 ja 89 § laissa 666/2024, 88 b § laeissa 323/2009 ja 247/2025, 96 § laeissa 973/2007, 501/2016 ja 472/2024, 96 a, 97 b, 99 ja 99 a § laissa 194/2015, 104 § laissa 426/2024, 107 § laeissa 666/2024 ja 247/2025, 108 § laeissa 323/2009 ja 666/2024, 133 § laeissa 749/2011 ja 816/2022 ja 196 §:n 5 momentti laissa 1022/2018,

muutetaan 3 §:n 12 a ja 27 kohta, 6 a ja 6 b §, 35 §:n 2 ja 3 momentti, 39 §:n 1 momentti, 40 §:n 4 momentti, 52 c §:n 2 momentti, 54 §:n 2 momentti, 55 §:n 1 momentti, 56 d §:n 2 ja 3 momentti, 57 §:n 4 momentti, 58 §:n 4 ja 8 momentti, 60 d §:n 1 momentti, 81 b §:n 2 momentti, 81 c §:n 7 momentti, 87 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 94 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 95, 95 a—95 c, 97 a, 98, 100—103, 104 a—104 c, 105 ja 106 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 110 §:n 3 momentti, 112 §:n 1 momentin 3 kohta, 113 §:n 1 momentti, 116 §, 116 a §:n 4 momentti, 117 ja 133 a §, 135 §:n 1 momentti, 136 a §:n 1 momentti, 147 a §:n 2 momentti, 193 ja 198 a §, 198 b §:n 1 momentti, 199 ja 200 a § ja 208 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 12 a kohta ja 106 § laissa 323/2009, 3 §:n 27 kohta ja 58 §:n 8 momentti laissa 147/2025, 6 a § laissa 549/2010, 6 b § laeissa 549/2010, 501/2016 ja 472/2024, 35 §:n 2 momentti, 133 a § ja 147 a §:n 2 momentti laissa 472/2024, 35 §:n 3 momentti laissa 64/2025, 39 §:n 1 momentti laissa 302/2025, 40 §:n 4 momentti, 136 a §:n 1 momentti, 198 b §:n 1 momentti ja 200 a § laissa 247/2025, 52 c §:n 2 momentti laissa 389/2015, 54 §:n 2 momentti, 55 §:n 1 momentti ja 87 § laissa 666/2024, 56 d §:n 2 ja 3 momentti laissa 1408/2025, 57 §:n 4 momentti ja 58 §:n 4 momentti laissa 668/2013, 60 d §:n 1 momentti laissa 121/2018, 81 b §:n 2 momentti laissa 216/2023, 81 c §:n 7 momentti laissa 255/2025, 95 § laeissa 194/2015, 437/2019 ja 816/2022, 95 a § laeissa 194/2015 ja 426/2024, 95 b § laeissa 432/2009 ja 501/2016, 95 c ja 198 a § laissa 432/2009, 97 a § laeissa 194/2015, 426/2024 ja 247/2025, 98 § osaksi laissa 432/2009, 101, 104 a—104 c ja 105 § laissa 426/2024, 102 § laeissa 194/2015 ja 437/2019, 103 §, laissa 437/2019, 113 §:n 1 momentti laissa 332/2016, 116 ja 117 § laissa 501/2016, 116 a §:n 4 momentti laissa 816/2022, 193 § laissa 16/2017, 199 § laissa 1022/2018 ja 208 §:n 1 momentti laissa 49/2017, sekä

lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 619/2006, 358/2007, 323/2009, 631/2011, 1338/2011, 668/2013, 1218/2013, 332/2016, 501/2016, 121/2022, 1206/2022, 216/2023, 389/2023 ja 147/2025, uusi 14 a, 14 b ja 28—32 kohta, 6 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, lakiin uusi uusi 6 c §, 9 §:ään siitä lailla 737/2021 kumotun 2 momentin tilalle uusi 2 momentti, lakiin siitä lailla 1214/2013 kumotun 16 §:n tilalle uusi 16 § ja sen edelle uusi luvun otsikko, lakiin uusi 16 a—16 j §, 39 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 302/2025, uusi 5 momentti, 40 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 449/2012, 121/2022, 487/2024, 147/2025 ja 247/2025, uusi 5 momentti, jolloin nykyinen 5 momentti siirtyy 6 momentiksi, 53 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 720/2018, 216/2023, 225/2024 ja 666/2024, siitä lailla 225/2024 kumotun 8 momentin tilalle uusi 8 momentti, 81 b §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 216/2023 ja 1410/2025, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 ja 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi, 81 c §:ään sellaisena kuin se on laissa 255/2025 uusi 8 momentti, jolloin nykyinen 8 momentti siirtyy 9 momentiksi, 90 §:n edelle uusi väliotsikko,

HE 52/2026 vp

HaVM 8/2026 vp

EV 76/2026 vp

lakiin uusi 113 a ja 116 b sekä 116 c § ja sen edelle uusi väliotsikko, 131 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 631/2011, 332/2016, 620/2020, 1251/2020 ja 472/2024, uusi 6 momentti, 147 a §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 194/2015 ja 472/2024, uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, lakiin uusi 190 c ja 190 d §, 191 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1218/2013, 132/2016, 121/2022 ja 216/2023, siitä lailla 216/2023 kumotun 9 kohdan tilalle uusi 9 kohta sekä uusi 2 momentti, lakiin uusi 193 a, 193 b, 198 c ja 200 b § ja 202 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1022/2018 ja 247/2025, uusi 4 momentti seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

12 a) *toissijaisella suojeluasemalla* asemaa, joka myönnetään ulkomaalaiselle, joka voi saada vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiselle kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle ja myönnetyn suojelun sisällölle, neuvoston direktiivin 2003/109/EY muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/95/EU kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1347, jäljempänä *määritelmäasetus*, 3 artiklan 2 alakohdassa tarkoitettua toissijaista suojelua;

14 a) *turvapaikanhakijalla* henkilöä, joka on tehnyt kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen, josta ei ole vielä tehty lainvoimaista päätöstä;

14 b) *turvapaikkamenettelyllä* kansainvälistä suojelua unionissa koskevan yhteisen menettelyn luomisesta ja direktiivin 2013/32/EU kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2024/1348, jäljempänä *menettelyasetus*, tarkoitettua kansainvälisen suojelun myöntämistä koskevaa menettelyä;

27) *laittomalla oleskelulla* sellaisen kolmannen maan kansalaisen maassa oleskelua, joka ei täytä tai ei enää täytä Schengenin rajasäännöstössä säädettyjä maahantulon edellytyksiä tai tässä laissa säädettyjä maahantulon tai maassa oleskelun edellytyksiä;

28) *seulonta-asetuksella* kolmansien maiden kansalaisia ulkorajoilla koskevan seulonnan käyttöönotosta ja asetusten (EY) N:o 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 ja (EU) 2019/817 muuttamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2024/1356;

29) *seulottavalla henkilöllä* kolmannen maan kansalaista, joka kuuluu seulonta-asetuksen 5 tai 7 artiklan soveltamisalaan;

30) *seulontapaikalla* seulontaviranomaisen seulottavalle henkilölle osoittamaa rajanylityspaikkaa, poliisin toimipaikkaa, Tullin toimipaikkaa, muuta soveltuvaa seulontaviranomaisten hallinnoima paikkaa taikka muuta vastaavaa paikkaa, jossa seulontamenettelyn mukaiset tehtävät suoritetaan;

31) *seulontamajoituspaikalla* seulontaviranomaisen seulottavalle henkilölle osoittamaa majoitukseen soveltuvaa paikkaa;

32) *keskitetyllä seulonnalla* seulontamenettelyä, jossa seulontamenettelyyn kuuluvat tehtävät suoritetaan seulontaviranomaisten päätöksestä yhdellä tai useammalla seulontapaikalla laitton maahantulon, tartuntatautilain (1227/2016) 3 §:n 7 kohdassa tarkoitettua poikkeuksellisen epidemian tai muun vastaavan syyn perusteella.

6 §

Lain soveltaminen alaikäisiin

Kansainvälistä suojelua koskevasta lapsen kuulemisesta säädetään menettelyasetuksen 22 artiklan 3 kohdassa.
-----

6 a §

Iän arviointi

Oleskelulupaa Suomessa hakevan tai perheenkokoajan iän selvittämiseksi voidaan tehdä iän arviointi, jos on epäily iästä. Kansainvälistä suojelua hakevan iän arvioinnista säädetään menettelyasetuksen 25 artiklassa.

Maahanmuuttovirasto tekee arvion:

- 1) kansainvälistä suojelua hakevan iästä saatuaan monitieteistä iän arviointia ja tarvittaessa oikeuslääketieteellistä iän arviointia koskevan lausunnon; sekä
- 2) oleskelulupaa hakevan tai perheenkokoajan iästä saatuaan oikeuslääketieteellistä iän arviointia koskevan lausunnon.

6 b §

Monitieteinen iän arviointi

Maahanmuuttovirasto pyytää menettelyasetuksen 25 artiklassa tarkoitettua monitieteistä iän arviointia varten vastaanottokeskukselta lausunnon kansainvälisen suojelun hakijan iästä. Vastaanottokeskuksen sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilökunta laatii lausunnon moniammatillisessa yhteistyössä.

Vastaanottokeskus voi tarvittaessa pyytää 1 momentissa tarkoitettua lausunnon myös julkisen tai yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköltä.

Kansainvälisen suojelun hakijan huoltajalla tai kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011) 39 §:ssä tarkoitettulla edustajalla tai tilapäisellä edustajalla taikka muulla laillisella edustajalla on oikeus olla läsnä lausunnon laatimiseen liittyvissä tilanteissa, jotka edellyttävät hakijan henkilökohtaista läsnäoloa.

6 c §

Oikeuslääketieteellinen iän arviointi

Oikeuslääketieteellisen tutkimuksen oleskelulupaa Suomessa hakevan ulkomaalaisen tai perheenkokoajan iän selvittämiseksi tekee Maahanmuuttoviraston pyynnöstä Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Tutkimuksesta on laadittava kahden asiantuntijan yhteinen lausunto. Asiantuntijoista ainakin toisen on oltava Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen palveluksessa. Asiantuntijoina voivat toimia laillistettu lääkäri tai hammaslääkäri, jolla on tutkimuksen edellyttämä pätevyys.

Tutkimusta varten tarvittavat toimenpiteet voi tehdä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen pyynnöstä myös julkisen tai yksityisen terveydenhuollon toimintayksikkö. Tutkimusta varten tarvittavia toimenpiteitä tekevän on oltava terveydenhuollon ammattihenkilö. Tutkittavan huoltajalla tai kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 39 §:ssä tarkoitettulla edustajalla tai tilapäisellä edustajalla taikka muulla laillisella edustajalla on oikeus olla läsnä tutkimusta suoritettaessa.

Mitä menettelyasetuksen 25 artiklan 4—6 kohdassa säädetään lääkärintarkastuksista, sovelletaan myös oleskelulupaa Suomessa hakevaan ulkomaalaiseen ja perheenkokoajaan.

9 §

Oikeusapu

Poiketen siitä, mitä oikeusapulaissa säädetään, menettelyasetuksessa tarkoitettua kansainvälisen suojelun myöntämistä ja turvapaikka-asioiden ja muuttoliikkeen hallinnasta, asetusten (EU) 2021/1147 ja (EU) 2021/1060 muuttamisesta ja asetuksen (EU) N:o 604/2013 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2024/1351, jäljempänä *hallinta-asetus*, tarkoitettua vastuunmäärittämistä koskevassa hallintomenettelyssä oikeusapuun kuuluvat ne oikeusavustajan toimenpiteet, jotka asiassa ovat välttämättömiä huomioon ottaen asian laatu ja merkitys sekä olosuhteet kokonaisuudessaan.

2 a luku

Seulonta ulkorajoilla ja Suomen alueella

16 §

Seulontaviranomaiset

Seulonta-asetuksen 2 artiklan 10 alakohdassa tarkoitettuja seulontaviranomaisia ovat Rajavartiolaitos, poliisi, Tulli ja suojelupoliisi.

16 a §

Seulontaviranomaisten keskinäinen tehtäväjako

Rajavartiolaitos suorittaa seulonta-asetuksen 5 artiklassa tarkoitettua seulontaa. Tulli suorittaa mainitussa artiklassa tarkoitettua seulontaa toimittaessaan rajatarkastusta tullilain (304/2016) 31 §:n perusteella.

Poliisi suorittaa seulonta-asetuksen 7 artiklassa tarkoitettua seulontaa sekä 5 artiklassa tarkoitettua seulontaa toimittaessaan rajatarkastusta poliisilain 2 luvun 21 §:n perusteella.

Poliisi antaa toisen Euroopan unionin jäsenvaltion seulontaviranomaisille niiden jäsenvaltioiden tunnistamista koskevan keskitetyn järjestelmän perustamisesta, joilla on kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden tuomioita koskevia tietoja (ECRIS-TCN), eurooppalaisen rikosrekisteritietojärjestelmän täydentämiseksi ja asetuksen (EU) 2018/1726 muuttamisesta annetun asetuksen (EU) 2019/816 7 c artiklassa tarkoitettua lausunnon.

Poliisi antaa pyynnöstä seulontaviranomaiselle arvion siitä, voiko seulottava henkilö muodostaa uhkan sisäiselle turvallisuudelle seulonta-asetuksessa tarkoitettua turvallisuustarkastuksen perusteella.

Jos rajavalvonta on väliaikaisesti palautettu sisärajoille rajavartiolain 15 §:n mukaisesti, seulontaviranomaisten vastuu seulonnasta jakautuu rajatarkastusvastuiden mukaisesti.

Suojelupoliisi osallistuu seulonta-asetuksen 15 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua turvallisuustarkastuksen suorittamiseen ja voi osallistua 14 artiklassa tarkoitettuun henkilön

tunnistamiseen. Suojelupoliisilla on oikeus suorittaa myös muita turvallisuustarkastuksen suorittamisen kannalta välttämättömiä toimenpiteitä.

Ahvenanmaan maakunnan alueella seulonnasta vastaavat Rajavartiolaitos ja Tulli. Rajavartiolaitos ja Tulli voivat tehdä seulontamenettelyyn liittyvissä tehtävissään yhteistyötä Ålands polismyndighet -nimisen viranomaisen kanssa. Yhteistyöstä ja kunkin viranomaisen toimivaltuuksista siinä säädetään erikseen.

Rajavartiolaitoksen, poliisin ja Tullin kesken voidaan sopia tilapäisistä ja lyhytaikaisista poikkeuksista seulontavastuussa.

16 b §

Seulontaviranomaisena toimivan virkamiehen toimivaltuudet seulonnassa

Seulontaviranomaisena toimivalla virkamiehellä on seulonnan suorittamiseksi oikeus:

- 1) suorittaa seulonta-asetuksen 14 artiklassa tarkoitettu seulottavan henkilön tunnistaminen;
- 2) suorittaa seulonta-asetuksen 15 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu turvallisuustarkastus tietokantoihin tehtävinä hakuina ja pyytää poliisilta 16 a §:n 4 momentissa tarkoitettu arvio;
- 3) tallettaa seulontamenettelyn suorittamisen yhteydessä saadut tiedot noudattaen, mitä henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa annetussa laissa (615/2020) säädetään.

Rajavartiolaitoksen, poliisin ja Tullin seulontatehtävää suorittavalla virkamiehellä on lisäksi oikeus ilman rikosepäilyä:

- 1) estää seulottavan henkilön poistuminen seulontamenettelystä;
- 2) ottaa tilapäisesti haltuunsa asiakirjoja, tavaroita ja kulkuneuvoja, tarkastaa ja kohdistaa niihin etsintä;
- 3) suorittaa henkilöntarkastus esineen, omaisuuden, asiakirjan, tiedon tai seikan löytämiseksi noudattaen pakkokeinolain (806/2011) 8 luvun 30 §:n 1 kohtaa ja 33 §:ää sekä rajavartiolain 28 a §:ää, poliisilain 2 luvun 21 §:ää ja tullilain 31 §:ää.

Edellä 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua poistumisen estämisestä ja 2 kohdassa tarkoitettua tavaroiden ja kulkuneuvon tilapäisestä haltuun ottamisesta seulontamenettelyn ajaksi päättää rajanylityspaikan esimiehenä toimiva rajavartiomies tai vähintään luutnantin arvoinen rajamies, päällystöön kuuluva poliisimies tai tullitoimipaikan esimiehenä toimiva tullimies tai tehtävään määrätty tullirikostorjunnan tai tullivalvonnan esimiehenä toimiva tullimies. Kiireellisessä tapauksessa poistumisen estää ja haltuunoton suorittaa seulontatehtävää suorittava poliisimies, rajavartiomies tai tullimies, jonka on viivytyksettä saatettava asia edellä mainitun virkamiehen ratkaistavaksi.

16 c §

Neuvonta seulontamenettelyssä

Seulontaviranomaisen on seulonnan alussa annettava seulottavalle henkilölle tietoa seulontamenettelystä sekä hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan menettelyssä. Tieto annetaan kielellä, jota hänen perustellusti voidaan olettaa ymmärtävän. Seulottavan henkilön tulee allekirjoituksellaan vahvistaa saaneensa tiedot.

16 d §

Seulottavan henkilön läsnäolo seulontapaikassa ja seulontamajoituspaikassa

Seulontamenettelyn kestosta säädetään seulonta-asetuksen 8 artiklan 3 ja 4 kohdassa.

Seulottava henkilö on seulontamenettelyn ajan velvollinen oleskelemaan seulontaviranomaisen hänelle osoittamassa seulontapaikassa ja seulontamajoituspaikassa, jossa

pysyminen voidaan varmistaa estein. Seulottavalle henkilölle on annettava selkeästi tieto seulontapaikan ja seulontamajoituspaikan alueen rajoista.

Seulontaviranomainen voi valvoa seulontamajoituspaikan aluetta teknisen valvonnan keinoin. Teknistä valvontaa ei saa kohdistaa majoitus-, saniteetti- tai pukeutumistilaan. Teknistä valvontaa käytetään seulontamajoituspaikan järjestyksen ja liikkumisvapauden rajoituksen toteutumisen varmistamiseksi. Teknisestä valvonnasta on ilmoitettava valvonnan kohteena olevalle henkilölle sopivalla merkillä.

Teknisestä valvonnasta kertyneiden tallenteiden käsittelyyn sovelletaan, mitä kunkin teknistä valvontaa suorittavan seulontaviranomaisen henkilötietojen käsittelystä erikseen säädetään.

Seulottavalla henkilöllä ei ole oikeutta poistua hänelle osoitetusta seulontapaikasta ja seulontamajoituspaikasta paitsi kiireellisen terveydenhoidon saamiseksi.

16 e §

Alaikäisen tilapäinen edustaja

Seulonnassa ilman huoltajaa olevan alaikäisen tilapäisen edustajan määräämisestä säädetään kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 5 luvussa. Jos seulonnassa ilman huoltajaa oleva alaikäinen ei ole hakenut kansainvälistä suojelua, häneen sovelletaan lastensuojelulakia (417/2007).

16 f §

Seulottavan henkilön ylläpito

Seulontaviranomainen vastaa seulontapaikassa ja seulontaviranomaisen perustamassa seulontamajoituspaikassa oleskelevien seulottavien henkilöiden ylläpidosta. Maahanmuuttovirasto vastaa seulottavien henkilöiden majoituksen ja aterioiden järjestämisestä, jos seulottavan henkilön seulontamajoituspaikaksi on osoitettu vastaanottokeskus. Seulontaviranomainen vastaa seulottavien henkilöiden kuljettamisesta seulontamajoituspaikkaan.

Seulontaviranomainen ja Maahanmuuttovirasto voivat sopia 1 momentissa säädettyistä vastuista poikkeamisesta keskitetyn seulonnan tilanteessa tai muutoin tilapäisesti.

16 g §

Seulottavan henkilön alustava terveystarkastus

Maahanmuuttovirasto järjestää seulonta-asetuksen 12 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun alustavan terveystarkastuksen. Kansainvälistä suojelua hakevan henkilön alustava terveystarkastus toteutetaan osana kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetussa laissa tarkoitettuja vastaanottopalveluja.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään järjestämisvastuusta, korvaus Maahanmuuttoviraston muulle kuin kansainvälistä suojelua hakevalle henkilölle järjestämästä alustavasta terveystarkastuksesta määräytyy seulontaviranomaisen ja Maahanmuuttoviraston tekemän sopimuksen perusteella.

Edellä säädettyistä vastuista voidaan poiketa keskitetyn seulonnan tilanteessa tai muutoin tilapäisesti seulontaviranomaisen ja Maahanmuuttoviraston kesken sopimalla.

16 h §

Seulontalomakkeen tiedon virheellisyydestä ilmoittaminen

Jos seulottava henkilö tekee seulonta-asetuksen 17 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen vastaanottokeskukselle, ilmoitus tulee välittää seulontaviranomaiselle.

16 i §

Neuvontaa tarjoavien järjestöjen ja henkilöiden läsnäolo

Rajanylityspaikan esimies tai vähintään luutnantin arvoinen rajavartiomies, päällystöön kuuluva poliisimies tai tullitoimipaikan esimiehenä toimiva tullimies voi pyynnöstä sallia neuvontaa ja neuvonantoa tarjoavien järjestöjen ja henkilöiden läsnäolon seulonnassa seulontapaikassa, jos läsnäolo ei vaaranna rajanylityspaikan, poliisin toimipaikan, tullitoimipaikan tai muun seulontapaikan turvallisuutta, yleistä järjestystä tai hallinnointia.

Rajanylityspaikan esimies tai vähintään luutnantin arvoinen rajavartiomies, päällystöön kuuluva poliisimies tai tullitoimipaikan esimiehenä toimiva tullimies voi kieltää neuvontaa ja neuvonantoa tarjoavien järjestöjen ja henkilöiden läsnäolon seulontamajoituspaikassa, jos läsnäolo voi vaarantaa seulontamajoituspaikan turvallisuutta, yleistä järjestystä tai hallinnointia.

16 j §

Perusoikeuksien riippumaton seurantamekanismi

Seulonta-asetuksen 10 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdassa ja menettelyasetuksen 43 artiklan 4 kohdassa tarkoitetuista riippumattoman seurantamekanismin seurantatehtävistä vastaa yhdenvertaisuusvaltuutettu.

Seulonta-asetuksen 10 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan b alakohdassa tarkoitettujen perusteltujen väitteiden käsittelystä ja tutkinnasta vastaa seulontamenettelystä tai rajamenettelystä vastaava viranomainen. Perusteltujen väitteiden käsittelyyn ja tutkintaan sovelletaan hallintolain 8 a lukua.

Yhdenvertaisuusvaltuutetun oikeuteen saada tietoja ja selvityksiä 1 momentissa tarkoitetun tehtävän hoitamiseksi sovelletaan yhdenvertaisuusvaltuutetusta annetun lain (1326/2014) 4 §:n 1 momenttia sekä 5 ja 11 §:ää.

Yhdenvertaisuusvaltuutetun oikeuteen tehdä tarkastus 1 momentissa tarkoitetun tehtävän hoitamiseksi sovelletaan yhdenvertaisuusvaltuutetusta annetun lain 6 §:n 1 momenttia. Tarkastus voi olla myös ennalta ilmoittamaton.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu voi antaa valtioneuvostolle vuosittain suosituksia seurantatehtävässään tekemiensä havaintojen perusteella. Yhdenvertaisuusvaltuutettu voi antaa viranomaiselle lausuntoja ja suosituksia 1 momentin mukaisissa tehtävissään.

Seulonta-asetuksen 10 artiklan 2 kohdan kuudennessa alakohdassa tarkoitettuun asianmukaiseen turvallisuusselvitykseen sovelletaan turvallisuusselvityslakia (726/2014).

35 §

Tunnistaminen oleskeluluvan myöntämisen edellytyksenä

Määräaikainen oleskelulupa voidaan kuitenkin myöntää voimassa olevan matkustusasiakirjan puuttumisesta huolimatta, jos se myönnetään 51, 52, 52 a, 52 d, 52 e, 110, 113 a §:n tai kansainvälisen suojelun perusteella. Ensimmäinen määräaikainen oleskelulupa voidaan myöntää matkustusasiakirjan puuttumisesta huolimatta Suomessa syntyneelle lapselle, jolle myönnetään oleskelulupa perhesiteen perusteella.

Jos hakijalle on myönnetty määräaikainen oleskelulupa kansainvälisen suojelun perusteella, pysyvä oleskelulupa voidaan näillä edellytyksillä myöntää voimassa olevan matkustusasiakirjan puuttumisesta huolimatta.

---

39 §

Toimeentuloedellytys oleskelulupaa myönnettäessä

Oleskeluluvan myöntäminen edellyttää, että ulkomaalaisen toimeentulo on turvattu, jollei tässä laissa toisin säädetä. Toimeentuloedellytyksestä voidaan yksittäisessä tapauksessa poiketa, jos siihen on poikkeuksellisen painava syy tai lapsen etu sitä vaatii. Toimeentuloedellytystä ei sovelleta myönnettäessä oleskelulupa kansainvälisen suojelun taikka 6 luvun perusteella, ellei 114 §:n 3 momentista, 114 a §:n 4 momentista tai 115 §:n 2 momentista muuta johdu.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja lapsen etuun ja poikkeuksellisen painavaan syyhyyn perustuvia poikkeuksia ei sovelleta, jos kyse on 56 d §:ssä tarkoitettua pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupaa koskevasta hakemuksesta. Lisäksi toimeentulon on tällöin oltava turvattu riippumatta siitä, millä perusteella hakija oleskelee tai on aiemmin oleskellut Suomessa.

40 §

Oleskeluoikeus

Kansainvälistä suojelua hakevan oikeudesta oleskella maassa, kunnes hakemukseen on tehty päätös, säädetään menettelyasetuksen 10 artiklassa sekä tämän lain 102 §:ssä.

Kansainvälistä suojelua hakevan oikeudesta oleskella Suomen alueella rajamenettelyn aikana säädetään menettelyasetuksen 43 artiklan 2 kohdassa.

---

52 c §

Harkinta-ajasta päättäminen

Kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetussa laissa tarkoitettua auttamisjärjestelmää ylläpitävä Joutsenon vastaanottokeskus voi päättää harkinta-ajan antamisesta, jatkamisesta ja keskeyttämisestä, jos ihmiskaupan uhri otetaan auttamisjärjestelmään ennen kuin poliisi tai rajatarkastusviranomainen on tehnyt asiaa koskevan päätöksen. Vastaanottokeskus ilmoittaa viipymättä harkinta-aikaa koskevista päätöksistään poliisille.

---

53 §

Ensimmäisen määräaikaisen oleskeluluvan pituus

Tilapäinen oleskelulupa, joka on myönnetty 113 a §:n perusteella, myönnetään enintään yhdeksi vuodeksi.

---

54 §

Jatkoluvan myöntäminen

Jos ulkomaalainen on saanut oleskeluluvan kansainvälisen suojelun perusteella, uusi määräaikainen oleskelulupa myönnetään, jollei asiassa ilmene määritelmäasetuksen 14 tai 19 artiklan taikka menettelyasetuksen 66 artiklan 6 kohdan mukaisia perusteita pakolaisaseman tai toissijaisen suojeluaseman poistamiselle.

---

55 §

Jatkoluvan pituus

Uusi määräaikainen oleskelulupa myönnetään enintään neljäksi vuodeksi. Uusi määräaikainen oleskelulupa pakolaisuuden perusteella myönnetään kolmeksi vuodeksi. Uusi määräaikainen oleskelulupa toissijaisen suojelun perusteella myönnetään kahdeksi vuodeksi. Uusi tilapäinen oleskelulupa myönnetään enintään yhdeksi vuodeksi, jos se myönnetään 113 a §:n perusteella.

---

56 d §

Pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskeluluvan myöntäminen

---

Alle kuuden kuukauden yhtäjaksoinen oleskelu Suomen ulkopuolella ei keskeytä yhtäjaksoista oleskelua, jos poissaolojaksot ovat yhteensä enintään kymmenen kuukautta. Oleskelua voidaan erityisistä syistä pitää yhtäjaksoisena edellä mainittuja ajanjaksoja pidemmistä poissaolojaksosta huolimatta, joita ei kuitenkaan oteta huomioon oleskeluaikaa laskettaessa. Jos pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskeluluvan hakija on EU:n sinisen kortin haltija, alle kahdentoista kuukauden yhtäjaksoinen oleskelu Euroopan unionin ulkopuolella ei keskeytä yhtäjaksoista oleskelua, jos poissaolojaksot ovat yhteensä enintään kahdeksantoista kuukautta. Jos kansainvälistä suojelua saanut tavataan toisesta Euroopan unionin jäsenvaltiosta niin, ettei hänellä ole siellä oleskeluoikeutta, hänen yhtäjaksoinen oleskelunsa keskeytyy riippumatta siitä, miten kauan tai mistä syystä hän on ollut Suomen ulkopuolella.

Viiden vuoden määräaika lasketaan ensimmäisen jatkuvaa maassa oleskelua varten myönnetyn määräaikaisen oleskeluluvan alkamispäivästä tai maahantulopäivästä, jos kolmannen maan kansalaisella on ollut jatkuva oleskelulupa maahan tullessaan. Pakolaisen ja toissijaista suojelua saavan osalta määräaika lasketaan kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen jättöpäivästä, jos pakolaisasema tai toissijainen suojeluasema on myönnetty kyseisen hakemuksen perusteella. Sellaisen EU:n sinisen kortin haltijan osalta, joka on käyttänyt erityisosaajadirektiivin 21 artiklassa tarkoitettua pitkäaikaista liikkuvuutta, viiden vuoden yhtäjaksoista oleskelua laskettaessa otetaan huomioon myös laillinen oleskelu jossakin Euroopan unionin jäsenvaltiossa EU:n sinisen kortin haltijana sekä lisäksi korkeaa pätevyyttä vaativaa työtä varten myönnetyn kansallisen oleskeluluvan ja tutkijan luvan haltijana sekä kansainvälistä suojelua saavana henkilönä. Opiskelijan luvan haltijana laillisesta oleskelusta otetaan huomioon puolet. Lisäksi EU:n sinisen kortin haltijan osalta edellytetään, että hän

välittömästi ennen oleskelulupahakemuksen jättämistä on oleskellut luvallisesti maassa yhtäjaksoisesti kaksi vuotta.

---

57 §

Pysyvän oleskeluluvan ja pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskeluluvan myöntämisen esteet

---

Pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupaa ei myönnetä pakolaisasemaan tai toissijaiseen suojeluasemaan perustuvan oleskelun perusteella, jos asema on peruutettu määritelmäasetuksen 14 artiklan 1 kohdan b tai c alakohdan taikka 19 artiklan 1 kohdan b tai c alakohdan perusteella.

58 §

Oleskeluluvan peruuttaminen

Määräaikainen tai pysyvä oleskelulupa taikka pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa voidaan peruuttaa, jos oleskelulupaa haettaessa on tietoisesti annettu hakijan henkilöllisyyttä koskevia tai muita päätökseen vaikuttaneita vääriä tietoja taikka salattu sellainen seikka, joka olisi saattanut estää oleskeluluvan myöntämisen. Pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa voidaan peruuttaa myös, jos sen myöntämisen perusteena on ollut pakolaisasemaan tai toissijaiseen suojeluasemaan perustunut oleskelu ja jos asema on peruutettu määritelmäasetuksen 14 artiklan 1 kohdan b tai c alakohdan taikka 19 artiklan 1 kohdan b tai c alakohdan nojalla.

Määräaikainen tai pysyvä oleskelulupa peruutetaan, jos henkilön pakolaisasema on poistettu määritelmäasetuksen 14 artiklan 1 kohdan b alakohdan perusteella, koska hänelle ei enää myönnetä pakolaisasemaa 12 artiklan 2 kohdan a tai c alakohdan tai 3 kohdan perusteella taikka jos asema on poistettu 14 artiklan 1 kohdan d tai e alakohdan perusteella taikka jos henkilön toissijainen suojeluasema on poistettu 19 artiklan 1 kohdan b alakohdan perusteella, koska hänelle ei enää myönnetä toissijaista suojeluasemaa 17 artiklan 1 tai 2 kohdan perusteella. Pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupa peruutetaan, jos henkilön pakolaisasema on poistettu määritelmäasetuksen 14 artiklan 1 kohdan b alakohdan perusteella, koska hänelle ei enää myönnetä pakolaisasemaa 12 artiklan 2 tai 3 kohdan perusteella taikka jos henkilön toissijainen suojeluasema on poistettu 19 artiklan 1 kohdan b alakohdan perusteella, koska hänelle ei enää myönnetä toissijaista suojeluasemaa 17 artiklan 1 tai 2 kohdan perusteella.

60 d §

Biometriset tunnisteet oleskelulupakorttia varten

Maahanmuuttovirasto tai Suomen edustusto ottaa oleskelulupahakemuksen ja poliisi tai rajavartiolaitos kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen rekisteröimisen yhteydessä hakijalta sormenjäljet jokaisesta sormesta oleskelulupakorttia varten. Jatkoluvan hakemisen yhteydessä sormenjäljet otetaan kuitenkin vain, jos tähän on erityinen syy tai jos edellisen oleskelulupakortin, jota varten sormenjäljet on annettu, myöntämisestä on kulunut viisi vuotta. Sormenjäljet otetaan myös haettaessa pysyvää oleskelulupaa ja pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen EU-oleskelulupaa.

---

81 b §

Työnteko-oikeus ja oikeus harjoittaa elinkeinoa ilman oleskelulupaa

---

Ulkomaalaisella, joka on tehnyt kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tai menettelyasetuksen 55 artiklassa tarkoitetun myöhemmän hakemuksen, on oikeus tehdä ansiotyötä ilman oleskelulupaa, jos hän on:

1) esittänyt tämän lain 11 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun asiakirjan ja hän on hakemuksen rekisteröimisen jälkeen oleskellut maassa kolme kuukautta; tai

2) hakemuksen rekisteröimisen jälkeen oleskellut maassa kuusi kuukautta.

Poiketen 2 momentissa säädetystä, ulkomaalaisella, jonka kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tutkintaa on nopeutettu menettelyasetuksen 42 artiklan 1 kohdan a–f alakohdan mukaisesti, ei ole oikeutta tehdä ansiotyötä.

---

81 c §

Oikeus aloittaa työnteko ja oikeuden kesto

Jos työnteko-oikeus perustuu kansainvälisen suojelun hakemiseen ja hakijalla on oikeus jäädä Suomeen muutoksenhaun ajaksi menettelyasetuksen 68 artiklan tai hallinta-asetuksen 43 artiklan 3 kohdan mukaisesti, työnteko-oikeus jatkuu, kunnes oikeus jäädä Suomeen päättyy ja muutoksenhakua koskeva päätös on annettu tiedoksi. Jos hakijalla on oikeus jäädä Suomeen muutoksenhaun ajaksi menettelyasetuksen 68 artiklan tai hallinta-asetuksen 43 artiklan 3 kohdan mukaisesti ja korkein hallinto-oikeus palauttaa kansainvälistä suojelua koskevan asian Maahanmuuttoviraston tai hallinto-oikeuden käsiteltäväksi, työnteko-oikeus jatkuu ja päättyy sen mukaan, mitä tässä momentissa on säädetty.

Työnteko-oikeuden päättymisestä tilanteessa, jossa siirtopäätöksen saaneen vastaanottopalvelut on peruutettu, säädetään kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 48 §:ssä.

Edellytykset kansainvälisen suojelun myöntämiselle ja poistamiselle

87 §

Kansainvälisen suojelun myöntäminen ja poistaminen

Edellytyksistä kansainvälisen suojelun myöntämiselle ja poistamiselle säädetään määritelmäasetuksessa.

Pakolaiskiintiö ja muu humanitaarinen maahanmuutto

90 §

Kansainvälistä suojelua koskeva menettely

---

94 §

Kansainvälisen suojelun myöntämistä koskeva menettely

Kansainvälisen suojelun myöntämistä koskevasta menettelystä säädetään menettelyasetuksessa.

Kansainvälisen suojelun myöntämistä koskevassa menettelyssä käsitellään Suomen rajalla tai alueella viranomaiselle esitetty hakemus, jonka perusteena on tarve saada kansainvälistä suojelua.

Kansainvälisen suojelun myöntämistä koskevan menettelyn yhteydessä tutkitaan ja ratkaistaan oleskeluoikeuden myöntäminen myös muilla esille tulevilla perusteilla.

95 §

Kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tekeminen, rekisteröinti ja jättäminen

Kansainvälistä suojelua koskeva hakemus tehdään poliisille, rajatarkastusviranomaiselle, Maahanmuuttovirastolle tai säilöönottoyksikön henkilöstölle.

Poliisi tai rajatarkastusviranomainen rekisteröi hakemuksen.

Hakemus jätetään Maahanmuuttovirastolle, joka ilmoittaa hakijalle jättämisen ajankohdan ja tavan. Jos Maahanmuuttovirasto katsoo tarkoituksenmukaiseksi ja varmistuu hakijan Suomessa olosta, hakemus voidaan jättää käyttäen videoneuvottelua tai muuta soveltuvaa teknistä tiedonvälitystapaa, jossa Maahanmuuttovirastolla ja hakijalla on puhe- ja näköyhteys keskenään. Jättämisen tapaa harkitessaan Maahanmuuttoviraston on otettava huomioon hakijan iästä taikka fyysisestä tai psyykkisestä tilasta johtuva haavoittuva asema tai muut hakijan henkilökohtaiset syyt, jotka voivat vaikuttaa tilanteeseen sekä 6 §:ssä säädetty edellytykset. Maahanmuuttoviraston on varmistettava, että jättäminen voidaan hoitaa tietoturvasestisesti. Hakemus voidaan jättää myös lomakkeella, jos hakija ei pysty jättämään hakemusta muulla tavalla vankeuden tai pitkäkestoisen sairaalahoidon taikka muun vastaavan hänestä riippumattoman syyn vuoksi.

Edellä 3 momentissa säädetystä poiketen hakemus jätetään hakemuksen rekisteröivälle viranomaiselle rekisteröimisen yhteydessä, jos rekisteröivä viranomainen pitää selvänä, että kyse on:

- 1) ensimmäisestä myöhemmästä hakemuksesta, joka on tehty ainoastaan lainvoimaisen maastapoistamispäätöksen välittömän täytäntöönpanon estämiseksi tai viivyttämiseksi; taikka
- 2) toisesta tai sen jälkeisestä myöhemmästä hakemuksesta.

Kun hakemus on rekisteröity, poliisi, rajatarkastusviranomainen tai Maahanmuuttovirasto voi ottaa haltuunsa hakijan matkustusasiakirjan ja pitää sen hallussaan, kunnes hakijalle myönnetään oleskelulupa tai hän poistuu maasta. Haltuun otettu matkustusasiakirja voidaan siirtää toiselle toimivaltaiselle viranomaiselle, joka siirron jälkeen vastaa matkustusasiakirjan säilyttämisestä. Poliisi, rajatarkastusviranomainen tai Maahanmuuttovirasto antaa matkustusasiakirjan haltuunotosta todistuksen.

Eurooppalaisesta raja- ja merivartiostosta sekä asetusten (EU) N:o 1052/2013 ja (EU) 2016/1624 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/1896, jäljempänä *raja- ja merivartiostoasetus*, tarkoitetun eurooppalaisen raja- ja merivartioston pysyvästä joukosta lähetetyn ryhmän jäsenenä Suomessa oleva vieraan valtion toimivaltainen virkamies sekä Euroopan unionin turvapaikkavirastosta ja asetuksen (EU) N:o 439/2010 kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2021/2303, jäljempänä *turvapaikkavirastoasetus*, tarkoitettu Suomeen lähetetty turvapaikka-asioiden tukiryhmän jäsen voivat avustaa poliisia ja rajatarkastusviranomaisia kansainvälisen suojelun perusteella oleskelulupaa hakevan ulkomaalaisen rekisteröintiin liittyvissä tehtävissä poliisimiehen tai rajatarkastusviranomaisen virkamiehen ohjauksessa.

Maahanmuuttovirasto voi keskitetyn seulonnan yhteydessä avustaa poliisia ja rajatarkastusviranomaista kansainvälisen suojelun perusteella oleskelulupaa hakevan ulkomaalaisen rekisteröintiin liittyvissä tehtävissä.

95 a §

Maksuton oikeudellinen neuvonta

Maahanmuuttovirasto antaa menettelyasetuksen 16 artiklassa ja hallinta-asetuksen 21 artiklassa tarkoitettua maksutonta oikeudellista neuvontaa kansainvälistä suojelua hakevalle. Oikeudellista neuvontaa antavalla Maahanmuuttoviraston virkamiehellä tulee olla päätöksenteosta riippumaton ja itsenäinen rooli sekä riittävä perehtyneisyys kansainvälisen suojelun myöntämistä koskevaan menettelyyn ja vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämismenettelyyn.

Hakija voi pyytää maksutonta oikeudellista neuvontaa kaikissa menettelyn vaiheissa toimivaltaiselta viranomaiselta, joka välittää pyynnön Maahanmuuttovirastolle. Oikeudellinen neuvonta tulee järjestää tarpeen mukaan, oikea-aikaisesti ja asianmukaisella tavalla ottaen huomioon hakijan yksilöllinen tilanne sekä varmistuen neuvonnan tosiasiallinen saavutettavuus ja tietoturvaluus. Neuvonnan järjestämisessä ja sen tapaa harkitessa on kiinnitettävä erityistä huomiota toiminnan tehokkuuden lisäksi hakijan haavoittuvasta asemasta tai muista henkilökohtaisista syistä johtuviin erityistarpeisiin.

Maksutonta oikeudellista neuvontaa ei anneta, jos:

- 1) hakemus on ensimmäinen myöhempi hakemus, jonka tarkoituksena on vain aikaisemman hakemuksen perusteella tehdyn lainvoimaisen maastapoistamispäätöksen välittömän täytäntöönpanon estäminen tai viivyttäminen;
- 2) hakemus on toinen tai sen jälkeinen myöhempi hakemus; taikka
- 3) hakijalla on jo asiamies.

95 b §

Kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen peruuttaminen

Kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen nimenomaisesta peruuttamisesta säädetään menettelyasetuksen 40 artiklassa.

Hakija voi peruuttaa kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksensa Maahanmuuttovirastolle, poliisille, rajatarkastusviranomaiselle tai vastaanottokeskuksessa sen johtajalle tai apulaisjohtajalle henkilökohtaisesti tekemällään kirjallisella ilmoituksella, josta yksiselitteisesti ilmenee, että hakijan tarkoituksena on peruuttaa hakemuksensa. Hakija päivää ja allekirjoittaa ilmoituksen.

Peruutusilmoituksen vastaanottaja pyytää hakijaa ilmoittamaan kantansa mahdolliseen maasta poistamiseen ja maahantulokieltoon sekä pyytää peruuttamiselle kaksi esteetöntä todistajaa, jotka voivat olla Maahanmuuttoviraston tai vastaanottokeskuksen virkamiehiä tai työntekijöitä taikka poliisi- tai rajatarkastusviranomaisia.

95 c §

Kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen raukeaminen

Maahanmuuttovirasto tekee päätöksen kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen raukeamisesta, jos hakija on kuollut.

97 a §

Puhuttelupöytäkirjan tarkastaminen

Kansainvälistä suojelua koskevista henkilökohtaisista puhutteluista säädetään menettelyasetuksen 11—14 artiklassa.

Puhuttelun päätyttyä hakija saa pöytäkirjasta jäljennöksen heti tai mahdollisimman pian puhuttelun jälkeen, ja hänelle annetaan kahden viikon määräaika toimittaa pöytäkirjaan lisäyksiä ja korjauksia. Määräaika voi olla pidempi, jos asian laatu sitä vaatii. Pöytäkirja voidaan tulkata hakijalle puhuttelun päätyttyä, jos Maahanmuuttovirasto katsoo sen tarkoituksenmukaiseksi.

98 §

Tutkintamenettelyn kesto tuomioistuimen kumotessa kansainvälistä suojelua koskevan päätöksen ja palauttaessa sen Maahanmuuttovirastolle uudelleen käsiteltäväksi

Tuomioistuimen kumotessa kansainvälistä suojelua koskevan päätöksen ja palauttaessa sen Maahanmuuttovirastolle uudelleen käsiteltäväksi tutkintamenettely on saatava päätökseen viimeistään:

1) yhden kuukauden kuluessa tuomioistuimen päätöksen lainvoimaiseksi tulosta, jos hakemus on hylätty tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumisen vuoksi menettelyasetuksen 38 artiklan 1 kohdan a—d alakohdassa tai mainitun artiklan 2 kohdassa tarkoitettulla perusteella;

2) kahdeksan päivän kuluessa tuomioistuimen päätöksen lainvoimaiseksi tulosta, jos hakemus on hylätty tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumisen vuoksi menettelyasetuksen 38 artiklan 1 kohdan e alakohdassa tarkoitettulla perusteella;

3) kahden kuukauden kuluessa tuomioistuimen päätöksen lainvoimaiseksi tulosta, jos hakemus on tutkittu menettelyasetuksen 42 artiklassa tarkoitettussa nopeutetussa menettelyssä;

4) kolmen kuukauden kuluessa tuomioistuimen päätöksen lainvoimaiseksi tulosta, jos hakemus on tutkittu menettelyasetuksen 39 artiklan 3 kohdassa tarkoitettussa menettelyssä; määräaika voidaan poikkeuksellisesti pidentää viiteen kuukauteen, jos tutkintamenettelyn päättäminen ei Maahanmuuttovirastosta riippumattomista syistä ole lyhyemmässä ajassa mahdollista.

100 §

Turvallisten maiden määrittely kansallisesti

Kolmannen maan määrittämisestä kansallisesti menettelyasetuksen 59 artiklassa tarkoitetuksi turvalliseksi kolmanneksi maaksi ja menettelyasetuksen 61 artiklassa tarkoitetuksi turvalliseksi alkuperämaaksi säädetään menettelyasetuksen 64 artiklassa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan nimetä 1 momentissa tarkoitettut turvalliset kolmannet maat ja turvalliset alkuperämaat. Maiden määrittely perustuu Maahanmuuttoviraston arvioimaan maatietoon.

Maahanmuuttovirasto toimittaa menettelyasetuksen 64 artiklan 4 kohdassa tarkoitettut tiedot kansallisista turvallisista kolmansista maista ja turvallisista alkuperämaista Euroopan komissiolle ja Euroopan unionin turvapaikkavirastolle.

101 §

Ilmeisen perusteeton hakemus

Kansainvälistä suojelua koskeva hakemus voidaan katsoa ilmeisen perusteettomaksi, jos se on hylätty menettelyasetuksen 42 artiklassa säädettyssä nopeutetussa menettelyssä.

102 §

Oikeus jäädä Suomen alueelle kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten yhteydessä

Menettelyasetuksen 10 artiklan 1 kohdassa säädetystä poiketen ja rajoittamatta palautuskiellon periaatteen soveltamista, hakijalla ei ole oikeutta jäädä Suomen alueelle kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen tutkinnan ajaksi ja hakija voidaan poistaa maasta, jos:

1) hakija on lainvoimaisella päätöksellä päätetty rikoksen johdosta luovuttaa toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon, kolmanteen maahan, kansainväliseen rikostuomioistuimeen tai muuhun kansainväliseen tuomioistuimeen, jonka osapuoli Suomi on;

2) hakija on lainvoimaisella päätöksellä päätetty vapausrangaistuksen täytäntöönpanemiseksi siirtää toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon tai kolmanteen maahan;

3) hakija on vaaraksi yleiselle järjestykselle tai kansalliselle turvallisuudelle; tämä ei kuitenkaan saa rajoittaa määritelmäasetuksen 12 ja 17 artiklan soveltamista;

4) ensimmäinen myöhempi hakemus on jätetty ainoastaan sellaisen päätöksen täytäntöönpanon viivyttämiseksi tai estämiseksi, joka johtaisi hakijan välittömään poistamiseen maasta eikä kyseisen hakemuksen tutkintaa jatketa menettelyasetuksen 55 artiklan 7 kohdan mukaisesti; tai

5) hakemus on toinen tai sen jälkeinen myöhempi hakemus sellaisen lainvoimaisen päätöksen jälkeen, jossa aikaisemmin tehty myöhempi hakemus on hylätty tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumisen vuoksi tai perusteettomana taikka ilmeisen perusteettomana.

Maahanmuuttovirasto antaa toimivaltaisen viranomaisen tai tuomioistuimen pyynnöstä lausunnon 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetun hakijan luovuttamista tai siirtoa koskevassa asiassa. Lausunnossa on ilmoitettava, onko luovuttaminen tai siirtäminen toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon, kolmanteen maahan tai mainitun momentin 1 kohdassa tarkoitettuun kansainväliseen tuomioistuimeen mahdollista siten, että luovuttamispäätös tai siirtoa koskeva päätös ei johda suoraan tai epäsuoraan palauttamiseen, joka rikkoisi kansainväliseen ja unionin oikeuteen perustuvia Suomelle asetettuja velvoitteita.

Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välisestä rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta säädetään menettelyasetuksen 10 artiklan 3 kohdassa. Mitä 2 momentissa säädetään lausuntopyynnöstä, sovelletaan myös tässä momentissa tarkoitettuihin tilanteisiin.

103 §

Hakemuksen tutkimatta jättäminen

Sen lisäksi, mitä menettelyasetuksessa säädetään, kansainvälistä suojelua koskeva hakemus hylätään tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumisen vuoksi, jos jokin mainitun asetuksen 38 artiklan 1 kohdassa säädetystä edellytyksistä täyttyy.

104 a §

Rajamenettely

Rajamenettelystä säädetään menettelyasetuksen 43—54 artiklassa.

Sen lisäksi, mitä menettelyasetuksen 45 artiklan 1 kohdassa ja 53 artiklan 1 kohdassa säädetään, rajamenettelyä sovelletaan mainitun asetuksen 43 artiklan 1 kohdassa säädettyjen edellytysten täytyessä, jos:

1) hakemus voidaan hylätä tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttuessa tämän lain 103 §:n tai menettelyasetuksen 38 artiklan 2 kohdan mukaisesti; tai

2) hakemus tutkitaan 42 artiklan 1 kohdan a, b, d, e tai g alakohdan mukaisessa nopeutetussa menettelyssä.

Edellytysten täytyessä hakijaan, joka siirretään Suomeen hallinta-asetuksen 67 artiklan 11 kohdan mukaisesti sisäisenä siirtona sovelletaan rajamenettelyä.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu valvoo perusoikeuksien toteutumista rajamenettelyssä 16 j §:n ja seulonta-asetuksen 10 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdan mukaisesti.

Rajamenettelyä sovellettaessa hakemus on ratkaistava ja päätös annettava tiedoksi viiden viikon kuluessa hakemuksen rekisteröimisestä. Jos rajamenettelyä sovelletaan hakijaan, joka siirretään Suomeen hallinta-asetuksen 67 artiklan 11 kohdan mukaisesti sisäisenä siirtona, Maahanmuuttovirasto voi pidentää hakemuksen tutkintaa neljällä viikolla. Jos Suomi on muuttoliikkeeseen ja turvapaikanhakuun liittyviin kriisitilanteisiin ja ylivoimaisen esteen tilanteisiin vastaamisesta ja asetuksen (EU) 2021/1147 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1359, jäljempänä *kriisiasetus*, 4 artiklassa tarkoitettulla neuvoston täytäntöönpanopäätöksellä saanut luvan mainitun asetuksen 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun rajamenettelyn käsittelyaikaa koskevan poikkeuksen käyttöön, Maahanmuuttovirasto voi pidentää hakemuksen tutkintaa kolmella viikolla.

Sisäministeriö antaa Euroopan komissiolle menettelyasetuksen 49 artiklassa tarkoitetun ilmoituksen riittävän kapasiteetin saavuttamisesta ja 50 artiklassa tarkoitetun ilmoituksen hakemusten vuotuisen enimmäismäärän saavuttamisesta.

104 b §

Liikkumisvapauden rajoittaminen rajamenettelyssä

Menettelyasetuksen 43 artiklan 2 kohdassa säädetään siitä, että hakijalla ei ole rajamenettelyn aikana oikeutta tulla jäsenvaltion alueelle ja 54 artiklan 1 kohdassa siitä, että hakijan liikkumisvapautta on rajoitettava rajamenettelyn aikana.

Hakijalla on rajamenettelyn ajan velvollisuus oleskella hänelle osoitetun vastaanottokeskuksen alueella, jolla pysymistä varmistetaan estein. Vastaanottokeskuksen alueella tarkoitetaan vastaanottokeskuksen tonttia sekä siltä selvästi erotettua aluetta. Tontin tai siitä erotetun alueen on oltava riittävän laaja, jotta voidaan turvata hakijan yksityiselämän koskemattomuus ja vastaanottopalveluiden saaminen. Hakijalle on annettava selvästi tieto alueen rajoista.

Maahanmuuttovirasto voi myöntää hakijalle luvan poistua tilapäisesti vastaanottokeskuksen alueelta lähiomaisen vakavan sairauden tai hautajaisten taikka muun painavan henkilökohtaisen syyn vuoksi.

Hakijalla on myös oikeus poistua vastaanottokeskuksen alueelta, jos se on välttämätöntä vastaanottopalvelujen saamiseksi tai alaikäisten koulunkäynnin järjestämiseksi.

Rajoitustoimista tehdään kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 50 §:n mukainen päätös.

104 c §

Paluumenettely rajamenettelyä sovellettaessa

Rajamenettelyä seuraavasta paluumenettelystä säädetään rajalla tapahtuvasta palauttamismenettelystä ja asetuksen (EU) 2021/1148 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2024/1349, jäljempänä *paluurajamenettelyasetus*.

Liikkumisvapauden rajoittaminen jatkuu paluurajamenettelyssä 104 b §:n mukaisesti.

105 §

Euroopan unionin kansalaisen kansainvälistä suojelua koskeva hakemus

Euroopan unionin kansalaisen tekemä kansainvälistä suojelua koskeva hakemus jätetään sisällöllisesti tutkimatta, jollei Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen pöytäkirjasta (N:o 24) Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisten turvapaikasta muuta johdu. Maahanmuuttoviraston on ilmoitettava välittömästi sisäministeriölle unionin kansalaisen tekemästä kansainvälistä suojelua koskevasta hakemuksesta, jos se ottaa hakemuksen tutkittavaksi. Sisäministeriö ilmoittaa asiasta Euroopan unionin neuvostolle.

Hakemuksen käsittelyyn sovelletaan menettelyasetusta lukuun ottamatta sen 11 artiklaa tutkittavaksiottamispuhuttelusta.

Pakolaisasema ja toissijainen suojeluasema

106 §

Pakolaisasema ja toissijainen suojeluasema

Pakolaisaseman saa:

- 1) pakolaiskiintiössä Suomeen otettu pakolaisuuden perusteella oleskeluluvan saanut ulkomaalainen; ja
- 2) pakolaisen perhesiteen perusteella oleskeluluvan Suomesta saanut pakolaiseksi katsottava perheenjäsen.

Toissijaisen suojeluaseman saa:

- 1) pakolaiskiintiössä Suomeen otettu toissijaisen suojelun perusteella oleskeluluvan saanut ulkomaalainen; ja
- 2) toissijaista suojelua saaneen perhesiteen perusteella oleskeluluvan Suomesta saanut toissijaisen suojelun tarpeessa oleva perheenjäsen.

Pakolaisaseman ja toissijaisen suojeluaseman myöntämisestä kansainvälisen suojelun myöntämistä koskevassa menettelyssä säädetään määritelmäasetuksen 13 ja 18 artiklassa.

110 §

Oleskeluluvan myöntäminen tilapäisen suojelun perusteella

Oleskelulupa tilapäisen suojelun perusteella jätetään myöntämättä, jos ulkomaalaisen katsotaan olevan vaaraksi yleiselle järjestykselle tai turvallisuudelle taikka jos on perusteltua syytä epäillä hänen syyllistyneen:

- 1) rikokseen rauhaa vastaan, sotarikokseen tai rikokseen ihmiskuntaa vastaan, sellaisia rikoksia koskevien kansainvälisten sopimusten määritelmien mukaisesti;
  - 2) törkeään muuhun kuin poliittiseen rikokseen Suomen ulkopuolella ennen kuin hänelle annettiin tilapäistä suojelua Suomessa; taikka
  - 3) Yhdistyneiden kansakuntien tarkoituksien ja periaatteiden vastaiseen tekoon.
-

112 §

Tilapäisen oleskeluluvan myöntäminen

Tilapäinen oleskelulupa myönnetään ulkomaalaiselle:

- 3) jonka oleskeluluvan myöntämisen perusteena on 113 a §.

---

113 §

Jatkuvan oleskeluluvan myöntäminen

Jatkuva oleskelulupa myönnetään ulkomaalaiselle, joka saa määritelmäasetuksen 24 artiklan perusteella oleskeluluvan kansainvälisen suojelun perusteella tai oleskeluluvan kiintiöpakolaisena. Jatkuva oleskelulupa voidaan myöntää ulkomaalaiselle, joka otetaan Suomeen tämän lain 93 §:n nojalla tehdyn valtioneuvoston päätöksen perusteella.

---

113 a §

Oleskeluluvan myöntäminen palautuskieltoa sovellettaessa

Oleskelulupa myönnetään Suomessa olevalle ulkomaalaiselle, jolle jätetään myöntämättä kansainvälistä suojelua määritelmäasetuksen 5 artiklan 2 kohdan, 12 artiklan 2 tai 3 kohdan, 14 artiklan 2 kohdan taikka 17 artiklan 1—3 kohdan perusteella, jos häntä ei voida poistaa maasta, koska häntä uhkaa kuolemanrangaistus, kidutus, vaino tai muu ihmisarvoa loukkaava kohtelu.

Oleskelulupa myönnetään Suomessa olevalle ulkomaalaiselle, jonka kansainvälinen suojelu on poistettu määritelmäasetuksen 14 tai 19 artiklan nojalla, jos häntä ei voida poistaa maasta, koska häntä uhkaa kuolemanrangaistus, kidutus, vaino tai muu ihmisarvoa loukkaava kohtelu.

116 §

Kansainväliseen suojeluun liittyvä toimivalta

Maahanmuuttovirasto:

1) toimii menettelyasetuksen 3 artiklan 16 alakohdassa tarkoitettuna määrittäväenä viranomaisena;

2) jatkaa tarvittaessa henkilöllisyyden selvittämistä hakemuksen rekisteröinnin jälkeen ja kerää tiedot perheenjäsenistä ja muista omaisista;

3) myöntää ja peruuttaa oleskeluluvan;

4) päättää pakolaisaseman ja toissijaisen suojeluaseman poistamisesta;

5) soveltaa hallinta-asetuksen III osassa tarkoitettuja hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämismenettelyjä ja vastaa mainitun asetuksen 51 artiklassa tarkoitettua tietojen jakamisesta;

6) vastaa hallinta-asetuksen IV osassa tarkoitetuista sisäisiä siirtoja koskevista menettelyistä sekä hallinta-asetuksessa ja kriisiasetuksessa tarkoitetuista menettelyistä vastuun korvaamiseksi; ja

7) päättää oleskeluluvan myöntämisestä pakolaisuuden tai toissijaisen suojelun perusteella pakolaiskiintiössä Suomeen otettavalle ulkomaalaiselle saatuaan suojelupoliisin lausunnon.

Poliisi ja rajatarkastusviranomaiset voi avustaa Maahanmuuttovirastoa määrittävän viranomaisen tehtäviin kuuluvissa hakemuksen perusteiden ja muiden hakemuksen tutkinnan kannalta tärkeiden tietojen selvittämisessä.

Poliisi voi osallistua kansainvälistä suojelua koskevaan henkilökohtaiseen puhutteluun, jos Suomen kansallinen turvallisuus tai kansainväliset suhteet taikka yleinen järjestys tai turvallisuus sitä edellyttävät.

Poliisilaitos antaa hakemuksen tutkinnasta vastuussa olevaan valtioon palautettavalle ulkomaalaiselle hallinta-asetuksen 46 artiklan 1 kohdan viidennessä alakohdassa tarkoitetun kulkuluvan.

116 a §

Apu Euroopan unionin turvapaikkavirastolta

Suomen esittämän pyynnön johdosta Suomeen lähetetty turvapaikka-asioiden tukiryhmän jäsen voi Maahanmuuttoviraston virkamiehen ohjauksessa ja valvonnassa avustaa Maahanmuuttovirastoa hakemuksen perusteiden, muiden hakemuksen tutkinnan kannalta tärkeiden tietojen ja vastuussa olevan jäsenvaltion selvittämisessä sekä suorittaa 205 §:n 4 momentissa tarkoitetun tiedoksiannon. Tukiryhmän jäsenen tulee Suomessa tehtäviään suorittaessaan ja toimivaltaansa käyttäessään noudattaa Suomen lakia.

116 b §

Yhteyspisteet

Maahanmuuttovirasto toimii määritelmäasetuksen 37 artiklassa tarkoitettuna yhteyspisteenä ja menettelyasetuksen 71 artiklassa tarkoitettuna yhteysviranomaisena.

Muuttoliikepaine- ja kriisitilanteet

116 c §

Yhteisvastuutarjouksia koskevista sitoumuksista päättäminen

Valtioneuvosto päättää yleisistunnossaan hallinta-asetuksessa ja kriisiasetuksessa tarkoitetuista Suomen sitoumuksista yhteisvastuutarjouksiksi.

117 §

Yhteisvastuun ja poikkeusmahdollisuuksien hyödyntämisestä päättäminen

Valtioneuvosto päättää yleisistunnossaan hallinta-asetuksessa ja kriisiasetuksessa tarkoitetun yhteisvastuun sekä kriisiasetuksessa tarkoitettujen poikkeusmahdollisuuksien hyödyntämiseen liittyvien ilmoitusten ja pyyntöjen esittämisestä Euroopan komissiolle ja neuvostolle.

131 §

Henkilötuntomerkkien ottaminen

Raja- ja merivartiostoasetuksen mukaisen eurooppalaisen raja- ja merivartioston pysyvästä joukosta lähetetyn ryhmän jäsenenä Suomessa oleva vieraan valtion toimivaltainen virkamies sekä turvapaikkavirastoasetuksen mukainen Suomeen lähetetty turvapaikka-asioiden tukiryhmän jäsen voivat avustaa poliisia ja rajatarkastusviranomaisista 1 momentissa tarkoitettujen henkilötuntomerkkien ottamisessa poliisimiehen tai rajatarkastusviranomaisen virkamiehen ohjauksessa.

133 a §

Passilain soveltaminen

Mitä passilaissa (671/2006) säädetään passin turvatekijöistä, sormenjälkien ottamisesta, passin teknisestä osasta, teknisen osan tietojen tarkastamisesta, teknisen osan tietojen tietoturvasta, tekniseen osaan talletettujen sormenjälkien lukemisesta ja päätöksestä, sovelletaan myös tässä luvussa tarkoitettuihin matkustusasiakirjoihin. Muukalaispassin ja pakolaisen matkustusasiakirjan tekniseen osaan talletettuja sormenjälkiä voi lukea mainitussa laissa säädetyn lisäksi myös Maahanmuuttovirasto asiakirjan aitouden toteamiseksi ja henkilöllisyyden todentamiseksi, jos sille säädettyjen tehtävien suorittaminen sitä edellyttää.

135 §

Pakolaisen matkustusasiakirjan myöntäminen

Pakolaisen matkustusasiakirja myönnetään ulkomaalaiselle, joka on saanut pakolaisaseman ja jonka pakolaisasemaa ei ole poistettu.

---

136 a §

Muukalaispassin ja pakolaisen matkustusasiakirjan kelpoisuusalue

Pakolaisen matkustusasiakirja ja sellainen muukalaispassi, joka on myönnetty 134 §:n 2 momentin perusteella tai joka on myönnetty henkilölle, joka on saanut oleskeluluvan 113 a §:n perusteella, ei oikeuta matkustamaan ulkomaalaisen kansalaisuusvaltioon tai entiseen pysyvään asuinmaahan.

---

147 a §

Vapaaehtoinen paluu

Aikaa vapaaehtoiseen paluuseen ei määrätä myöskään, jos on olemassa pakenemisen vaara, henkilön katsotaan olevan vaaraksi yleiselle järjestykselle tai turvallisuudelle taikka kansalliselle turvallisuudelle, oleskelulupahakemus on hylätty selvästi perusteettomana tai vilpillisinä taikka kysymys on 103 §:ssä tai menettelyasetuksen 38 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen hylkäämisestä tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumisen vuoksi taikka tämän lain 101 §:ssä tarkoitettua ilmeisen perusteettomasta hakemuksesta. Pakenemisen vaaraa arvioidaan 121 a §:n mukaisesti.

Paluurajamenettelyasetuksen 4 artiklan 5 kohdan mukaista vapaaehtoisen paluun aikaa pyydetään rajatarkastusviranomaiselta, joka tekee asiaan päätöksen.

---

190 c §

Valitus aika eräissä kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa

Valitus Maahanmuuttoviraston päätöksestä kansainvälistä suojelua koskevassa asiassa on tehtävä kymmenen päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos:

1) hakemus on hylätty menettelyasetuksen 38 artiklan 2 kohdan tai tämän lain 103 §:n mukaisesti tutkittavaksi ottamisen edellytysten puuttumisen vuoksi;

2) hakemus on hylätty menettelyasetuksen 41 artiklan mukaisesti epäsuorasti peruutettuna; taikka

3) hakemus on tutkittu menettelyasetuksen 42 artiklassa tarkoitetussa nopeutetussa menettelyssä ja hylätty mainitun asetuksen 39 artiklan 3 kohdan mukaisesti perusteettomana tai tämän lain 101 §:n mukaisesti ilmeisen perusteettomana.

Valitus on tehtävä 1 momentissa säädettyssä määräajassa myös, jos valituksenalaisella päätöksellä on samalla ratkaistu oleskelulupa muulla perusteella ja päätetty maahantulokiellosta. Valituksenalaiseen päätökseen liittyvän maasta poistamista koskevan asian valituksen tekemisestä säädetään menettelyasetuksen 67 artiklan 1 kohdassa.

Valitusaikojen laskemisesta säädetään menettelyasetuksen 67 artiklan 8 kohdassa.

190 d §

Valitusaika siirtopäätöksessä

Valitus hallinta-asetuksen 42 artiklan 1 kohdassa ja 67 artiklan 10 kohdassa tarkoitetusta siirtopäätöksestä on tehtävä kahden viikon kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitus on tehtävä 1 momentissa säädettyssä määräajassa myös, jos valituksenalaisella päätöksellä on samalla päätetty maahantulokiellosta ja Suomessa myönnetyn matkustusasiakirjan peruuttamisesta.

191 §

Valituskiellot

Seuraaviin tämän lain nojalla tehtyihin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla:

9) päätös 16 i §:n 1 momentissa tarkoitetun läsnäoloa seulontapaikalla koskevan pyynnön hylkäämisestä;

Päätökseen, jolla kansainvälinen suojele poistetaan menettelyasetuksen 66 artiklan 6 kohdan perusteella, ei saa hakea muutosta valittamalla.

193 §

Toimivaltainen hallinto-oikeus kansainvälistä suojeleä koskevissa asioissa

Poiketen 192 §:ssä säädetystä, toimivaltainen hallinto-oikeus määräytyy tämän pykälän 2 momentin mukaisesti, jos Maahanmuuttoviraston päätös koskee:

1) hakemusta kansainvälisen suojele perusteella myönnettävän oleskeluluvan saamiseksi;

2) tilapäisen suojele saamiseksi tehdyn hakemuksen hylkäämistä;

3) hallinta-asetuksen 42 artiklan 1 kohdassa tai 67 artiklan 10 kohdassa tarkoitettua siirtopäätöstä;

4) maasta poistamista, maahantulokiellon määräämistä tai Suomessa myönnetyn matkustusasiakirjan peruuttamista ja päätös liittyy kansainvälisen suojele myöntämistä koskevassa menettelyssä tai tilapäistä suojeleä koskevassa menettelyssä tehtyyn hylkäävään päätökseen taikka hallinta-asetuksen 42 artiklan 1 kohdassa tai 67 artiklan 10 kohdassa tarkoitettuun siirtoon;

5) kansainvälisen suojele poistamista ja siihen liittyvää pakolaisen matkustusasiakirjan tai muukalaispassin peruuttamista, maasta poistamista tai maahantulokiellon määräämistä;

6) kansainvälisen suojelun myöntämistä tai poistamista koskevan asian yhteydessä ratkaistua muulla perusteella haettua oleskelulupaa.

Jos päätös on tehty Maahanmuuttoviraston:

- 1) eteläisellä toimialueella, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus;
- 2) itäisellä toimialueella, toimivaltainen hallinto-oikeus on Itä-Suomen hallinto-oikeus;
- 3) pohjoisella toimialueella, toimivaltainen hallinto-oikeus on Pohjois-Suomen hallinto-oikeus;
- 4) läntisellä toimialueella, toimivaltainen hallinto-oikeus on Turun hallinto-oikeus.

Tarkemmat määräykset Maahanmuuttoviraston toimialueista annetaan Maahanmuuttoviraston työjärjestyksessä. Maahanmuuttovirasto ja Tuomioistuinvirasto tekevät yhteistyötä Maahanmuuttoviraston päättäessä toimialueista ja muista muutoksenhakuun ja tuomioistuinten toimintaan vaikuttavista asioista.

193 a §

Kansainvälistä suojelua koskevan asian käsitteleminen hallintotuomioistuimessa

Hallinto-oikeuden on pyrittävä käsittelemään valitus kansainvälistä suojelua koskevassa asiassa:

1) viimeistään 12 viikon kuluessa hakemuksen rekisteröimisestä, jos hakemus on Maahanmuuttovirastossa tutkittu menettelyasetuksen 43 artiklassa tarkoitetussa rajamenettelyssä;

2) kolmen kuukauden kuluessa valituksen tekemisestä, jos Maahanmuuttoviraston päätös on tehty menettelyasetuksen 68 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla perusteella;

3) kuuden kuukauden kuluessa valituksen tekemisestä muissa kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa kansainvälisen suojelun myöntämistä koskevissa asioissa sekä muissa kuin 2 kohdassa tarkoitetuissa kansainvälisen suojelun poistamista koskevissa asioissa.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa valitus on pyrittävä käsittelemään kuuden kuukauden kuluessa valituksen tekemisestä, jos hallinto-oikeus ei ole sallinut valittajan jäädä Suomen alueelle odottamaan valitukseen annettavaa päätöstä.

Valitus on pyrittävä käsittelemään 1 momentissa säädetyissä määräajoissa myös, jos valituksenalaisella päätöksellä on samalla ratkaistu oleskelulupa muulla perusteella, päätetty maahantulokiellosta ja Suomessa myönnetyn matkustusasiakirjan peruuttamisesta. Valituksenalaiseen päätökseen liittyvän maasta poistamista koskevan asian valituksen käsittelemisestä säädetään menettelyasetuksen 67 artiklan 1 kohdassa.

Hallinto-oikeuden on käsiteltävä valitus 193 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetussa asiassa kiireellisenä. Korkeimman hallinto-oikeuden on käsiteltävä valitus 193 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa tarkoitetussa asiassa kiireellisenä.

Jos Suomi on kriisiasetuksen 4 artiklassa tarkoitetulla neuvoston täytäntöönpanopäätöksellä saanut luvan mainitun asetuksen 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun rajamenettelyn käsittelyaikaa koskevan poikkeuksen käyttöön, hallinto-oikeuden on pyrittävä käsittelemään valitus viimeistään 18 viikon kuluessa hakemuksen rekisteröimisestä.

193 b §

Siirtopäätöstä koskevan asian käsitteleminen hallintotuomioistuimessa

Hallinta-asetuksen 42 artiklan 1 kohdassa ja 67 artiklan 10 kohdassa tarkoitettua siirtopäätöstä koskevan valituksen käsittelemisen määräajasta säädetään mainitun asetuksen 43 artiklan 3 kohdassa.

Valitus on pyrittävä käsittelemään hallinta-asetuksen 43 artiklan 3 kohdassa säädettyssä määräajassa myös, jos valituksenalaisella päätöksellä on samalla päätetty maahantulokiellosta ja Suomessa myönnetyn matkustusasiakirjan peruuttamisesta.

198 a §

Kansainvälistä suojelua koskevan asian raukeaminen hallintotuomioistuimessa

Hallintotuomioistuin voi tehdä päätöksen kansainvälistä suojelua koskevan muutoksenhakuasian raukeamisesta, jos valittaja on oma-aloitteisesti, ilman viranomaistoimenpiteitä, poistunut Suomesta tai hänen katsotaan todennäköisesti poistuneen Suomesta menettelyasetuksen 41 artiklan 1 kohdan e alakohdassa tarkoitettulla tavalla.

198 b §

Täytäntöönpanoa koskeva hakemus

Hallinta-asetuksen 42 artiklan 1 kohdassa ja 67 artiklan 10 kohdassa tarkoitetun siirtopäätöksen täytäntöönpanon lykkäämistä koskeva hakemus on tehtävä seitsemän päivän kuluessa siitä, kun päätös on annettu tiedoksi henkilölle, jota siirtopäätös koskee. Määräaikaan sisältyy vähintään viisi arkipäivää.

---

198 c §

Suomen alueelle jäämistä koskeva hakemus

Oikeudesta jäädä maahan muutoksenhaun ajaksi säädetään menettelyasetuksen 68 artiklassa. Jos kansainvälisen suojelun myöntämistä tai poistamista koskeva päätös on tehty menettelyasetuksen 68 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla perusteella, Suomen alueelle muutoksenhaun ajaksi jäämistä koskeva hakemus on tehtävä hallinto-oikeudelle seitsemän päivän kuluessa siitä, kun päätös on annettu tiedoksi hakijalle tai henkilölle, jolta on poistettu kansainvälinen suojelu. Määräaikaan sisältyy vähintään viisi arkipäivää.

199 §

Täytäntöönpanoa ja Suomen alueelle jäämistä koskevan hakemuksen ratkaiseminen

Hallintotuomioistuin voi ratkaista täytäntöönpanoa tai Suomen alueelle jäämistä koskevan hakemuksen ilman asiassa kertyneitä asiakirjoja, jos asian ratkaisemiseksi tarpeelliset seikat käyvät ilmi valituskirjelmästä tai muutoin.

Hallinto-oikeuden täytäntöönpanoa tai Suomen alueelle jäämistä koskevaan päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla.

Edellä 198 b §:n 1 momentissa tarkoitettuun hakemukseen tehtävän päätöksen ratkaisemisen määräajasta säädetään hallinta-asetuksen 43 artiklan 3 kohdassa. Edellä 198 c §:n 2 momentissa tarkoitettua hakemusta koskeva hallinto-oikeuden päätös on tehtävä seitsemän päivän kuluessa. Määräaikaan sisältyy vähintään viisi arkipäivää.

200 a §

Käännyttämis- ja karkottamispäätöksen täytäntöönpano kansainvälistä suojelua koskevassa asiassa

Jos päätös käännyttämisestä tai maasta karkottamisesta liittyy kansainvälisen suojelun myöntämistä tai poistamista koskevaan päätökseen, päätös voidaan panna täytäntöön sen jälkeen, kun hakijalla tai henkilöllä, jolta on poistettu kansainvälinen suojelu, ei ole menettelyasetuksen 68 artiklan mukaan oikeutta jäädä Suomen alueelle tai se on evätty hallintotuomioistuimen 199 §:ssä tarkoitettulla päätöksellä. Jos asiassa tarvitaan valituslupa korkeimmalta hallinto-oikeudelta, valitus ei estä täytäntöönpanoa, ellei korkein hallinto-oikeus toisin määrää.

Jos sovelletaan 102 §:ssä säädettyä poikkeusta, aiempi päätös käännyttämisestä tai maasta karkottamisesta voidaan panna täytäntöön hakemuksen tutkinnan aikana.

200 b §

Siirtopäätöksen täytäntöönpano

Hallinta-asetuksen 42 artiklan 1 kohdassa ja 67 artiklan 10 kohdassa tarkoitetun siirtopäätöksen täytäntöönpanosta säädetään mainitun asetuksen 43 artiklan 3 kohdassa.

202 §

Erinäiset täytäntöönpanosäännökset

Edellä 16 i §:n 2 momentissa tarkoitettu päätös neuvontaa tarjoavien järjestöjen ja henkilöiden läsnäolon kieltämisestä voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, jollei hallinto-oikeus toisin määrää.

208 §

Tiedottaminen yhdenvertaisuusvaltuutetulle

Yhdenvertaisuusvaltuutetun tietoon on saatettava määritelmäasetuksen ja tämän lain mukaiset päätökset, jotka koskevat oleskeluluvan myöntämistä kansainvälisen suojelun tai tilapäisen suojelun perusteella taikka ulkomaalaisen käännyttämisestä, maasta karkottamista tai pääsyn epäämistä sekä siirtopäätökset. Yhdenvertaisuusvaltuutetun tietoon on viipymättä saatettava myös ulkomaalaisen säilöönottoa, lapsen asumisvelvollisuutta ja kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 50 §:ssä tarkoitetut rajamenettelyn liikkumisrajoitusta koskevat päätökset sekä seulonta-asetuksen 17 artiklan 3 kohdan kolmannessa alakohdassa tarkoitettu seulontalomake. Yhdenvertaisuusvaltuutetun pyynnöstä hänen tietoonsa on saatettava muutkin tämän lain mukaiset päätökset, 152 b §:ssä tarkoitetun maasta poistamisen täytäntöönpanon valvonnan edellyttämät tarpeelliset tiedot sekä 16 j §:n 1 momentissa tarkoitetun seurantatehtävän edellyttämät tarpeelliset tiedot.

Tämä laki tulee voimaan 12 päivänä kesäkuuta 2026.

Ennen tämän lain voimaantuloa jätettyyn kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen sekä käynnistettyyn pakolaisaseman ja toissijaisen suojeluaseman poistamista koskevaan tutkintaan sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita menettelysäännöksiä ja muutoksenhakua koskevia säännöksiä. Menettelyasetuksen soveltamisesta säädetään mainitun asetuksen 79 artiklan 3 kohdassa.

Jos kansainvälistä suojelua koskeva hakemus on jätetty ennen tämän lain voimaantuloa ja tutkitaan nopeutetussa menettelyssä, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta

81 b §:ää työnteko-oikeudesta ja oikeudesta harjoittaa elinkeinoa ilman oleskelulupaa. Jos Maahanmuuttovirasto on tehnyt kansainvälisen suojelun hakemukseen päätöksen ennen tämän lain voimaantuloa, kansainvälistä suojelua hakevan työnteko-oikeuden keston sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta 81 c §:n 7 momenttia. Hallinta-asetuksen soveltamisesta säädetään mainitun asetuksen 85 artiklan 2 kohdassa.

Jos Suomen ulkopuolella oleskelu on tapahtunut ennen tämän lain voimaantuloa, siihen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta 56 d §:n 2 momenttia.

Helsingissä 9.6.2026

Tasavallan Presidentti

Alexander Stubb

Sisäministeri Mari Rantanen